

INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

NMS004 Orientering och förflyttning vid synnedsättning eller blindhet, 20 högskolepoäng

Orientation and mobility in vision rehabilitation, 20 credits

Avancerad nivå / Second Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Institutionen för pedagogik och specialpedagogik 2018-04-16 och senast reviderad 2020-07-02. Den reviderade kursplanen gäller från och med 2020-08-31, höstterminen 2020.

Utbildningsområde: Naturvetenskapligt 15 % och Samhällsvetenskapligt 85 %

Ansvarig institution: Institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Inplacering

Kursen ingår som valbar fördjupningskurs i Master i synpedagogik och synrehabilitering som genomförs i samverkan med Høgskolen i Sørøst-Norge, Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

Huvudområde

Specialpedagogik

Fördjupning

A1N, Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Förkunskapskrav

Kandidatexamen eller motsvarande.

Lärandemål

Efter godkänd kurs ska studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- Förstå och ha insikt i användning av vit käpp i ett historiskt, socialt och kulturellt perspektiv

- Uppvisa ingående kunskap om hörsel-, taktil/haptisk- och synperception samt hur olika sinnen samverkar vid orientering och förflyttning vid svår synnedsättning eller blindhet
- Uppvisa ingående kunskap om internationellt erkända tekniker för självständig orientering och förflyttning, inkluderande mobilitets- och förflyttningshjälpmedel för barn, unga och vuxna med eller utan ytterligare funktionsnedsättning
- Uppvisa ingående kunskap om och kan redogöra för komplexiteten inom orientering och förflyttning med hänsyn till psykologiska, sociala och attitydmässiga faktorer inom en vald åldersgrupp, samt hur orientering och förflyttning kan ses som en del av en mer omfattande habilitering och rehabilitering
- Redogöra för lagar som reglerar utformning av offentliga miljöer, samt för möjligheter att reducera funktionshinderande barriärer

Färdigheter och förmåga

- Integrera specialpedagogiska och etiska perspektiv i egen undervisningspraktik• Självständigt använda teknikkäpp, företrädesvis i kända, men också i okända miljöer
- Analysera och utreda behov av att lära orienterings- och förflyttningstekniker för personer med varierande synnedsättning och i olika åldrar
- Analysera möjligheter och begränsningar för självständig orientering och förflyttning i den fysiska miljön, samt föreslå förändringar i samverkan med relevanta aktörer
- Planera och genomföra grundläggande undervisning i orienterings- och förflyttningstekniker med eller utan teknikkäpp för personer med eller utan ytterligare funktionsnedsättning och med varierande grad av synnedsättning, samt dokumentera, följa progressionen och föreslå insatser för en person i valfri ålder
- Undervisa i orientering och förflyttningstekniker som inkluderar användning av ekolokalisering

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Göra bedömningar avseende säkerhetsaspekter i undervisningen
- Samarbeta med andra yrkesgrupper och närstående vid utredning av orienterings- och förflyttningens behov och planera undervisning för olika åldersgrupper
- Redogöra för och diskutera hur grundläggande existentiella och sociala aspekter påverkar motivation för att lära och använda teknikkäpp
- Dokumentera genomförda insatser som underlag för utvecklingsarbete och forskning

Innehåll

Kursen innehåller: (1) Internationellt utarbetade strategier och kompensatoriska tekniker för orientering och förflyttning, (2) Problematisering av rådande kulturella och sociala föreställningar om personer med blindhet samt upplevelser av stigmatisering vid användning av vit käpp, (3) Rehabilitering och individuella processer avseende existentiell problematik, sociala relationer och vardagligt aktivitetsutförande i relation till orientering och förflyttning, (4) Kroppens motorik, haptisk funktion, varseblivning och sinnens samverkan inom orientering och förflyttning, (5) Problematisering av hur synnedsättningens omfattning och ytterligare funktionsnedsättningar inverkar på möjligheter till självständig orientering och förflyttning i vardagen, (6) Övningar där synnedsättning och blindhet simuleras, (7) Egen träning i strategier och kompensatoriska tekniker, bl.a. användning av teknikkäpp i känd och okänd miljö, (8) Hörselträning inklusive ekolokalisering, (9) Genomförande och instruktion av orienteringsövningar, (10) Undervisning av kurskamrat i självständigt utförande av mindre rutiner, (11) Undervisning av person med synnedsättning i valfri ålder, (12) Säkerhetsaspekter och progression i personers lärande, (13) Motiv och drivkrafter i samband med träning, (14) Behovsanalys och uppläggning av träningsprogram för barn, unga, vuxna och äldre, (15) Dokumentation av genomförd undervisning, (16) Samverkan med andra organisationer och individer, t.ex. familj, habilitering, skola, utbildning, arbete eller särskilda boenden, (17) Användning av orienteringshjälpmedel t.ex. elektroniska orienteringshjälpmedel, GPS, ledarhund, kikare, fickminnen och taktila kartor, (18) Användning av allmänna kommunikationer, (19) Analys av miljöers tillgänglighet, (20) Lagar och förordningar som reglerar insatser till individer, (21) Lagar och förordningar som reglerar byggnation, ombyggnation och tillgänglighet nationellt och internationellt.

Former för undervisning

Undervisning sker via föreläsningar, demonstrationer och praktiska övningar där synnedsättning och blindhet simuleras. Litteraturseminarier genomförs som en teoretisk grund till området. I kursen ingår också att konkret arbeta med att instruera en person i grundläggande orientering och förflyttning med teknikkäpp. Därutöver ingår självstudier och internetbaserade diskussioner i grupp.

Studenten har själv ansvar för att genomföra uppgifter i ämnet och att självständigt disponera aktiviteterna inom ramen för studierna.

Undervisningsspråk: svenska

Undervisning på norska, danska och engelska kan förekomma

Former för bedömning

Olika examinationsformer används under kursen:

Inledningsvis görs en intervju med en person med synnedsättning för att belysa träning och utförande av orientering och förflyttning med grund i lärande och aktivitet i ett tidsperspektiv inom en egen vald åldersgrupp. Uppgiften bedöms som godkänd eller underkänd.

Mindre inlämningsuppgifter förekommer under kursen relaterat till praktiska övningar och undervisning i orientering och förflyttning. Dessa uppgifter bedöms som godkända eller underkända.

Avslutande bedömning: De praktiskt inriktade momenten examineras via en praktisk uppgift där olika specifika moment inom orientering och förflyttning ska kunna demonstreras och/eller redogöras för, vilken bedöms som godkänd eller underkänd.

Den genomförda träningen med person med synnedsättning dokumenteras i en fallstudie som belyser den träning som genomförts både ur den lärandes och ur instruktörens perspektiv. Kursens litteratur ska behandlas i anslutning till fallredovisningen samt utgöra grund för reflektioner. Presentation av den egna studien och opponentskap tillämpas. Fallstudien betygssätts med U/G/VG och översätts till ECTS grading scale A–F.

Det är obligatoriskt att delta i minst 80% av övningstimmarerna.

.

Om student som underkänts två gånger på samma examinerande moment önskar byte av examinator inför nästa examinationstillfälle, bör sådan begäran inlämnas skriftligt till institutionen och ska bifallas om det inte finns särskilda skäl däremot (HF 6 kap 22§).

Om student fått rekommendation från Göteborgs universitet om särskilt pedagogiskt stöd kan examinator, i det fall det är förenligt med kursens mål och förutsatt att inte orimliga resurser krävs, besluta att ge studenten en anpassad examination eller alternativ examinationsform.

I det fall en kurs har upphört eller genomgått större förändringar ska student garanteras minst tre examinationstillfällen (inklusive ordinarie examinationstillfälle) under en tid av minst ett år, dock som längst två år efter det att kursen upphört/förändrats. Vad avser praktik och verksamhetsförlagd utbildning gäller motsvarande, men med begränsning till endast ett ytterligare examinationstillfälle.

Betyg

På kursen ges något av betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) och Underkänd (U).

Betygen VG/G/U som ges på kursen översätts också till ECTS grading scale.

Kursvärdering

Kursvärdering görs i relation till kursens lärandemål och innehåll och genomförs i slutet av kursen genom en individuell skriftlig enkät på kursens lärplattform. Resultat och eventuella förändringar i kursens upplägg förmedlas till de studenter som genomförde kursvärderingen samt till de studenter som ska påbörja kursen.

Övrigt

Nätbaserad information och kommunikation via Göteborgs universitets lärplattform används och tillgång till dator med internetuppkoppling krävs.

Den student som inte är medborgare i Sverige eller i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz är skyldig att betala anmälningsavgift och studieavgift i Sverige. Det finns ett antal undantag från den huvudregeln om studenten har uppehållstillstånd i Sverige på andra grunder än studier.